

SCB:s arbete med AI

Rapportering enligt regleringsbrev

Sveriges officiella
statistik

SCB:s arbete med AI Rapportering enligt regleringsbrev

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
 Myndighetsledningen
 701 89 Örebro
 010-479 4000

Förfrågningar Marie Haldorson
 +46 10 479 6074
 marie.haldorson@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, SCB:s arbete med AI Rapportering enligt regleringsbrev

Förord

Denna rapport utgör redovisning av uppdraget som SCB fått i regleringsbrevet för 2025 att redovisa myndighetens arbete med artificiell intelligens, AI.

Rapporten har tagits fram av enheten för metod- och arkitekturstyrning inom SCB:s myndighetsledning, med hjälp av underlag och stöd från övriga delar av verksamheten.

SCB i maj 2025

Eva-Lo Ighe
Generaldirektör

Marie Haldorson
Enhetschef

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	5
Nuläge	6
Arbetsätt och styrning	6
Maskininlärning i statistikproduktionen	6
AI-stöd vid programmering	6
Helhetsgrepp kring AI	7
Riskhantering	8
Samordningsgrupp	9
Verksamhetsinitiativ	9
Kompetenshöjande insatser	9
Samverkan med andra	10
Plattform för bearbetning och analys	10
Nationell samverkan.....	11
Internationell samverkan	12
Summering	12
Med sikte mot 2027	13
Verksamhetsutveckling med stöd av AI	13
Etablering av intern kapacitet för AI-drift och förvaltning	14
SCB:s roll i det nationella och internationella data- och AI- ekosystemet	15
Referenser	17

Sammanfattning

SCB ger en nulägesbild av genomförda insatser i syfte att utveckla SCB:s användning av artificiell intelligens (AI) med fokus på arbetssätt, styrning och riskhantering. Vi beskriver även kompetenshöjande insatser och hur vi har samverkat med andra myndigheter vid utvecklingen och användningen av AI.

Nulägesbilden visar att AI hittills främst används som stöd i statistikproduktionen, i form av maskininlärningsmodeller, samt som programmeringsstöd med hjälp av generativ AI. Styrning av AI-användningen sker genom särskild AI-policy, riktlinjer och guider. SCB har valt att låta behov av AI-stöd kanaliseras genom ordinarie prioritering av utvecklingsinitiativ, men att förstärka med två specifika grupperingar. Den ena kallas ML-gruppen och ansvarar för att hålla ihop egenutveckling av ML-modeller, den andra kallas AI-samordningsgruppen och ansvarar för att ge stöd och vägledning kopplat till övriga AI-behov i verksamheten.

Kompetensutveckling sker både brett och djupt, så att alla medarbetare kan öka sin förståelse för möjligheter och risker med AI. SCB har dragit nytta av samverkan nationellt och internationellt och är aktiva i olika projekt som löper på även kommande år.

SCB bedömer att AI kommer vara en integrerad del i vår verksamhetsutveckling framåt. I rapporten redovisar vi hur vi behöver öka vår AI-förmåga och samtidigt arbeta kostnadseffektivt. Vi avslutar med en beskrivning av hur vi ser på SCB:s roll i det nationella och internationella data- och AI-ekosystemet.

Nuläge

Här redovisas genomförda insatser i syfte att utveckla SCB:s användning av artificiell intelligens (AI) med fokus på arbetssätt, styrning och riskhantering. Vi beskriver även kompetenshöjande insatser och hur vi har samverkat med andra myndigheter vid utvecklingen och användningen av AI.

Arbetssätt och styrning

Maskininlärning i statistikproduktionen

SCB har successivt byggt upp kompetens för att kunna använda maskininlärning (ML) i statistikproduktionen. Det kan konkret handla om att översätta en gammal branschkod till en ny, att göra automatisk adressrättning av företagsadresser eller att förutse hur stor sannolikheten är att få svar i en urvalsundersökning.

För några år sedan bildades en ML-grupp vars övergripande uppgift är att driva och hålla samman det operativa arbetet med ML i statistikproduktionen på SCB. Gruppen har kompetens inom såväl statistisk metod som data science och it-arkitektur och fungerar som ett ”center of excellence” för maskininlärning inom SCB.

ML-gruppen har bl.a. tagit fram en process för implementering av ML i statistikproduktionen som innebär ett enhetligt arbetssätt när ML används. Processen vidareutvecklas successivt och finns tillgänglig i SCB:s statistikproduktionsstöd. Där finns även mallar som kan användas t.ex. när en idé ska utvärderas innan den tas vidare. ML-gruppen ger stöd till övriga statistikverksamheten vid utveckling av ML-tillämpningar, fokus ligger på effektiv och automatiserad produktion.

Arbetet stöds av SCB:s AI-policy¹ som slår fast att SCB använder AI för att nå de strategiska målen om en effektiv, innovativ och säker statistikproduktion, där vi har förmåga att utveckla och förvalta AI-modeller. ML-processen borgar för att de ML-tillämpningar vi implementerar i statistikproduktionen följer AI-policyns tre styrande principer: att användningen är 1) ansvarsfull, 2) säker och 3) effektiv.

AI-stöd vid programmering

SCB bedömde tidigt efter lanseringen av ChatGPT att generativ AI hade potential att underlätta arbete med programmering. Sedan början av 2023 har tekniken utvärderats och pilotas nu brett i form av verktyget

¹ [Policyer för SCB:s statistikverksamhet](#)

Github Copilot som ger AI-stöd direkt i utvecklingsmiljön för systemutvecklare på SCB:s IT-avdelning. I samarbete med Örebro Universitet genomförde en grupp studenter en utvärdering av piloten som del i sin C-uppsats. Resultatet kom i januari 2025 och pekar på att utvecklare kan spara tid i programmeringsarbetet. Piloten fortskrider under 2025 och kommer beakta ytterligare förslag till förbättringar framåt, bl.a. i form av utbildningsinsatser.

Helhetsgrepp kring AI

För att ta ett bredare grepp kring SCB:s användning av AI till att omfatta både maskininlärning och generativ AI, i alla delar av SCB:s verksamhet, så genomfördes en mognadsgradsanalys² våren 2023, med stöd av AI Sweden. Analysen baserades på en enkät som besvarats av ett femtiotal SCB:are och den pekade ut tre områden som hindrade SCB att dra större nytta av AI, nämligen att vi

- inte hanterade AI sammanhållet
- inte hade en entydig bild av AI:s användningsområden
- inte tog till vara all den potential som finns i AI

Resultaten pekade sammantaget på att SCB behövde arbeta såväl med styrning och ambition som att identifiera och prioritera användningsfall och att sätta tekniska likväl som organisatoriska möjliggörare på plats. Vi behövde arbeta samordnat med AI och ge möjlighet att på ett säkert sätt bredda användningen av AI till mer än statistikproduktionen.

Den snabba utvecklingen av stora språkmodeller som används i t.ex. ChatGPT som skedde under 2023 ökade trycket på SCB:s IT-avdelning och säkerhetsorganisationen att bedöma vad som får användas på SCB. Det fanns idéer om att anpassa generella AI-modeller med egna data för att skapa modeller för sin del av verksamheten, vilket medförde risker ur flera perspektiv för SCB.

I januari 2024 påbörjades därför ett arbete med att ta fram en AI-policy liksom ett projekt med syfte att ge SCB:s programvaruberedning, som bedömer om nya it-system kan tas in på SCB, mer konkreta riktlinjer. Syftet är att de AI-verktyg som används ska vara säkra och juridiskt prövade utifrån var de ska tillämpas.

AI-policyn beslutades i juni 2024 och omfattar både de ML-tillämpningar som SCB utvecklar i statistikproduktionen och sådan AI som SCB använder för att effektivisera eller utveckla verksamheten, där SCB antingen använder AI-verktyg direkt eller genom att anpassa dem.

² AI Maturity Assessment Tool är utvecklad av appliedAI och används globalt för att systematiskt utvärdera en organisations AI-mognad. Med AI-mognad avses en organisations nivå av förmåga i att använda AI-teknik och tillämpningar. <https://www.ai.se/sv/tillampning/bedomning-av-ai-mognad>

Policyn slår fast att vi använder AI för att nå SCB:s strategiska mål, primärt för att

- uppnå en innovativ, effektiv och säker statistikproduktion där vi har förmåga att utveckla och förvalta AI-modeller
- låsa upp medarbetares potential för att förstärka kompetens och frigöra tid med stöd av AI.

Målen åtföljs av tre styrande principer för AI på SCB:

1) Vi använder AI på ett ansvarsfullt sätt

Med denna princip knyter vi ihop generella aspekter av AI, sådant som rör alla organisationer som använder AI. Principen är ytterst till för att värna SCB:s anseende både internt och externt. Det kan vi åstadkomma genom att vara öppna med när vi använder AI, erbjuda insyn i vilka data vi behandlar med hjälp av AI – med vilket syfte och hur, samt att vi förhåller oss på ett etiskt sätt till vår roll och uppgift.

2) Vi använder AI på ett säkert sätt

Med denna princip lyfter vi fram att säkerhet och dataskydd är centralt i all AI-användning. Teknikområdet förändras fort och kan inte regleras på ett allmängiltigt sätt och vi behöver därför göra riskanalyser som är tidsbegränsade och specifika för varje tillämpning. Detta med syfte att tryggt öppna innovationskraften och ge våra medarbetare tillgång till kraftfulla AI-verktyg. Här lyfts även vikten av kompetensinsatser.

3) Vi använder AI på ett effektivt sätt

Den här principen visar hur vi hanterar AI-frågor inom ramen för befintlig styrstruktur och med befintliga processer. Den behövs för att vi ska få till en effektiv användning av AI. Det är dyrt att utveckla olika lösningar för samma uppgift och att förvalta flera olika lösningar. AI-området utvecklas snabbt och vi behöver samverka nationellt och internationellt och kunna återanvända sådant som utvecklas hos andra.

Principerna har varit styrande för de riktlinjer (SCB, 2025:1) och rutiner (SCB, 2024:1 och 2024:2) som också tagits fram för att konkretisera ytterligare hur AI får användas på SCB.

Riskhantering

SCB:s AI-policy ger övergripande styrning kring riskhantering, bl.a. genom att ange att vi följer SCB:s ledningssystem för informations-säkerhet och att vi gör konsekvensbedömning vad gäller dataskydd för personuppgifter. Av policyn framgår också att vi arbetar riskbaserat och säkerställer kontroll och övervakning av AI-teknik, liksom att vi gör riskanalyser.

För att konkretisera detta ytterligare för medarbetarna så har SCB:s AI-riktlinjer avsnitt som beskriver grundförutsättningar för AI-användning på SCB vad gäller juridik, säkerhet och kvalitet. På så sätt blir det enklare att hitta det som rör AI-användning på ett ställe och genom att

även exemplifiera hur man får t.ex. använda Microsoft Copilot, ges ytterligare stöd. ML-gruppen har också tagit fram en mall för att fastställa behov för maskininlärning där det ingår ett särskilt riskavsnitt.

Vid införskaffande av ny programvara med AI-funktionalitet gör SCB:s programvaruberedning en teknisk beredning där kompetenser inom juridik, dataskydd, säkerhet, it-infrastruktur och arkitektur ingår.

Sammantaget ser SCB att AI behöver hanteras och riskbedömas i ordinarie processer så långt som möjligt. När AI-förordningens risknivåer börjar gälla kommer SCB riskbedöma de ML-modeller som utvecklas i statistikproduktionen, preliminära bedömningar pekar på att modellerna har låg risk.

Samordningsgrupp

Förutom det expertstöd som ges av SCB:s ML-grupp, inriktat på egenutveckling av ML-lösningar i statistikproduktionen, har behovet ökat att få expertstöd i användning av generativ AI. Enligt SCB:s AI-policy ska AI hanteras effektivt och i januari 2025 inrättades därför SCB:s AI-samordningsgrupp med uppgift att bereda AI-förslag från verksamheten. Gruppen vägleder till rätt process och beslutsinstans för realisering av AI-lösningen och rekommenderar utformning och prioritering.

Gruppen är bemannad med experter som tillsammans har tvärkompetens inom AI-området och den ser till att SCB:s AI-riktlinjer omsätts i praktiken genom att bedöma om AI får, kan och bör användas för att lösa ett specifikt behov. För att underlätta samordningen finns även en informationsbank i Sharepoint som är åtkomlig för alla medarbetare och som bl.a. innehåller länkar till självstudiematerial och status för olika AI-initiativ.

Verksamhetsinitiativ

Potentialen att nyttja AI i verksamheten utforskas löpande i hela verksamheten och lyfts för prioritering inom SCB:s förvaltningsobjekt, vilket är den samarbetsform som finns för it-utveckling och förvaltning. SCB:s har sex förvaltningsobjekt som i stort överensstämmer med linjeorganisationens ansvar. Vi har inte skapat något särskilt "AI-spår", utan har bedömt att AI-initiativ kan bedömas bäst i den del av verksamheten där nyttan ska uppstå och där man också behöver kunna förvalta det som utvecklats. Därmed blir nyttan med ett AI-initiativ huvudkriterium i prioriteringen av AI-insatserna.

Kompetenshöjande insatser

Kompetenshöjande insatser lyfts som en viktig förutsättning för att SCB ska nå målen och följa principerna i AI-policyn. Det behövs både djup och bredd i kompetensen, där den djupa expertisen framför allt finns hos experterna i ovan beskrivna ML- och samordningsgrupper. För att

bibehålla och öka spetskompetensen inom maskininlärning arbetar SCB med kompetensutveckling, t.ex. genom interna projekt där det ingår att testa nytt och genom mer formell utbildning. När vi rekryterar nya statistiker kan vi dra nytta av att de även har kunskaper inom maskininlärning, detsamma gäller rekrytering till it-verksamheten.

Vad gäller breddkompetens så är SCB:s målsättning att öka alla medarbetares potential att förstärka kompetens och frigöra tid med stöd av AI. Det behövs en grundläggande förståelse för vad AI kan och inte kan göra och i takt med att allt fler testar att använda en allt ökande mängd av allmänt tillgängliga AI-verktyg privat så ökar förväntningarna på att kunna använda likvärdigt AI-stöd på arbetet.

Alla medarbetare har kunnat ta del av en enkel webbutbildning av generell karaktär, med syfte att höja förståelse för vad AI är, vilka dess möjligheter och begränsningar är. Syftet med dessa är att väcka intresse och förståelse för grundbegreppen på en mycket övergripande nivå. Kompetenshöjande insatser avseende AI och ledarskap har genomförts genom särskilt införskaffade kompetensprogram. Det finns även länkar till webbaserad gratisutbildning på grundläggande nivå tillgänglig via SCB:s AI-informationsbank.

Det finns även medarbetardrivna kompetensgrupper kring specifika områden där man delar erfarenheter i workshoppar som egen kompetensutveckling. Det kan t.ex. gälla maskininlärning som ML-gruppen ansvarar för eller en CoPilot grupp.

SCB har även uppmuntrat personalen att ta vara på ett samarbete mellan Örebro Universitet och RISE, där ett antal distanskurser som kallas Smarter³ har tagits fram för yrkesverksamma. Ett flertal personer har gått kurser som har en hög kvalitet.

Vi har deltagit i eSams AI-labb under mars-april 2025 för att testa olika tillämpningar med generativ-AI (Intrics labbmiljö). Syftet med detta är att höja förståelsen för hur en AI-assistent kan skapas och vilka fördelar och vilka begränsningar man stöter på i utformande av en ämnesspecifik chattbot. Detta har inneburit kompetenshöjning inom både kärn- och stödverksamhet, i linje med de mål vi satt upp för AI.

Samverkan med andra

Plattform för bearbetning och analys

SCB har under drygt tre år drivit ett Vinnovafinansierat projekt för att ta fram en plattform för bearbetning och analys som ska ge bl.a. goda

³ [AI-kurser gör svensk industri mer konkurrenskraftig - Nyhetsarkiv - Örebro universitet](#)

tekniska förutsättningar för att utveckla, träna och förvalta maskininlärningsmodeller internt. Plattformen förkortas BALSAM ("Bearbetning och AnaLys i SAMverkan") och den kunde installeras hos SCB:s samarbetsparter i projektet (Örebro universitet och AI Sweden) våren 2024.

Projektet har haft som syfte att utforska hur olika typer av it-komponenter som utvecklats utanför SCB kan kombineras för att tillsammans ge det stöd som behövs för bearbetning, analys och maskininlärningsprocesser. BALSAM:s utgångspunkt är att dra nytta av den utveckling som sker utanför SCB inom verktyg och stöd för dataanalys och AI, och att bygga vidare på detta för att effektivisera SCB:s arbete och möjliggöra samverkan med andra aktörer.

Regeringen har gett SCB fortsatt finansiering av arbetet med BALSAM under 2025–2027⁴, vilket framgår av budgetpropositionen.

Nationell samverkan

SCB:s viktigaste samverkansarena nationellt är **eSam**, där vi är aktiva inom arbete som rör generativ AI. Vi har kunnat dra nytta av de vägledningar och stöd som eSam tagit fram i arbetet med att ta fram AI-policy och riktlinjer, vilket gjordes innan Diggs riktlinjer för generativ AI inom offentlig förvaltning fanns på plats. SCB var med i Diggs referensgrupp för riktlinjerna.

Det finns en stor nytta i nationell samverkan, vilket också avspeglas i ökningen av AI-relaterade aktiviteter inom eSam. Allt från mer övergripande kring förändringsfrågor och erfarenhetsutbyte och andra mer fokuserade på att utforska eller utveckla stöd gemensamt. Myndighetsspecifika utmaningar tas upp på ett mycket bra sätt och det är värdefullt att samverka även framåt, t.ex. kopplat till satsningar som Skatteverket och Försäkringskassan ska göra inom den nationella AI-verkstanen.

En annan viktig samverkanspart är **Örebro Universitet**, som förutom att de ger Smarterkurser också driver ett lokalt nätverk för AI för offentliga organisationer i regionen Örebro. Där utbyter vi erfarenheter kring systematisk datahantering, etablering av AI-labb/infrastruktur, kompetensförsörjningsfrågor, tekniska försörjningsstrategier m.m.

SCB har tillsammans med Örebro universitet genomfört projektet UrbanAIZE⁵ inom ramen för AI.ALL där en AI-modell utvecklades för att ta fram digitala tätortsgränser baserat på historiska inskannade kartor.

⁴ Insatsen beskrivs i SCB:s budgetunderlag för 2025-2027 i avsnittet om "Långsiktiga satsningar för att hantera och använda data som en strategisk resurs", Öppen plattform för dataanalyser och AI/ML.

⁵ [UrbanAIZE – AI möjliggör analys av Sveriges snabba urbanisering - Örebro universitet](#)

Det pågår även ett nytt projekt som kallas FactStory⁶ som utvecklar ett chattbaserat gränssnitt till SCB:s statistikdatabas, med målet att underlätta för journalister att ställa öppna frågor direkt mot databasen. Projektet pågår till november 2025, också det inom ramen för AI.ALL.

SCB deltar i projektet "datadrivna organisationer" med finansiering via **Vinnova** för att sprida kunskap och best practices inom ML-Ops, d.v.s. hur ML-modeller kan tas i drift på effektivare sätt och därtill övervakas och förvaltas. En utmaning så här långt har varit att projektet har många olika parter med olika AI-mognad och intressen, men det ligger bra i tiden för SCB som behöver bygga upp ett mer långsiktigt ML-Ops stöd.

Vi kan även nämna att vi haft nytta av samarbetet med **AI Sweden** för övergripande förändringsledning inom AI samt som kontaktnät för att identifiera lämpliga projektidéer från t.ex. Vinnova.

Internationell samverkan

SCB deltar i ett flerårigt projekt för att skapa en "One-stop-shop" för AI och ML inom det europeiska statistiksystemet med finansiering från Eurostat. Detta kompletterar den nationella samverkan genom att här handlar det om att kunna skapa gemensamma grundförutsättningar för just statistikmyndigheter och vi kan lära oss av andra med samma kärnverksamhet som SCB.

Vi deltar även i arbete med generativ AI som UNECE bedriver med syfte att skapa vägledning åt statistikmyndigheter vad gäller etablering av grundförmågor för tillämpning av generativ AI. Projektet slutförs under 2025 och leveranser har skett löpande i form av kapitel i en handbok för användning av generativ AI.

Summering

SCB har arbetat aktivt för att dra större nytta av AI:

- Vi hanterar AI sammanhållet genom att nyttja ML-gruppen och AI-samordningsgruppen som expertstöd
- Vi har en överblick av AI:s användningsområden genom att löpande uppdatera SCB:s AI-portfölj på intranätet/sharepoint
- Vi utvecklar våra arbetsformer, deltar i nationella och internationella projekt och har erbjudit kompetensutveckling för att bli bättre på att ta till vara potentialen som finns i AI.

⁶ [FactStory – AI-forskare utvecklar chattbaserat statistikgränssnitt - Örebro universitet](#)

Med sikte mot 2027

SCB bedömer att AI kommer vara en integrerad del i vår verksamhetsutveckling framåt och har därför inte lagt en särskild plan för hur AI-användningen ska utvecklas 2026 och 2027. Avsnittet fokuserar på lite mer generella resonemang om hur vi behöver öka vår AI-förmåga och samtidigt arbeta kostnadseffektivt. Vi avslutar med en beskrivning av hur vi ser på SCB:s roll i det nationella och internationella data- och AI-ekosystemet.

Verksamhetsutveckling med stöd av AI

Användningen av AI på SCB kan avse sådant som förändrar den individuella arbetsinsatsen där AI ingår i hur vi vidareutvecklar den digitala arbetsplatsen för våra medarbetare. Vi behöver successivt kunna ge tillgång till fler smarta verktyg, t.ex. Co-pilot och transkriberingsverktyg. Ju fler som använder verktygen på ett effektivt sätt, och ju fler möjligheter som erbjuds som alla behärskar, desto högre kan effektiviteten bli hos SCB:s medarbetare. Detta är ett av motiven till SCB:s Copilot-grupp som delar med sig av goda råd och exempel.

AI-teknik kan också göra att vi behöver omdefiniera, eller t.o.m. helt bygga om, en verksamhetsprocess. Det är relevant beslutsinstans (t.ex. styrgruppen för ett förvaltningsobjekt), som kan väga den nytta som föreslås mot andra behov ur ett helhetsperspektiv. SCB:s AI- och ML-expertgrupper ger stöd i form av underlag om risker, kostnader och möjligheter inför ett beslut.

Förutom en dialog om nyttor och kostnader i de två ovan nämnda perspektiven, behöver SCB även arbeta vidare med att stärka vår AI-förmåga generellt på ett för myndigheten effektivt sätt. Det behövs tekniska plattformar, mjukvara, it-infrastruktur, AI-kompetensinsatser, nya partners samt verksamhetsutveckling både av processer och organisatorisk förmåga.

SCB har en aktiv omvärldsbevakning och har tagit fram ett antal metodutvecklingsområden där SCB behöver utveckla tillämpningar inom statistisk metod, vilket även omfattar ökad tillämpning av ML i statistikproduktionen. De ML-modeller som redan används i statistikproduktionen behöver vidareutvecklas och ha en stabil förvaltning.

SCB:s strategi är att söka partnerskap och återanvändning i första hand. SCB har kontaktytor med motsvarande statistikmyndigheter internationellt och nationellt och deltar i projekt där dessa frågor diskuteras. Genom att återanvända lösningar och nyttja gemensamma resurser som erbjuds SCB och som SCB juridiskt kan nyttja, kan vi sänka tröskeln för användningen av AI. När SCB behöver utveckla möjligheterna på egen hand, behöver dessa skapas på ett samordnat

sätt, vilket annars skulle resultera i en alltför bred användning av olika lösningar till högre kostnader.

Ett viktigt område kommer vara utveckling av egen infrastruktur mot en AI-ready containerbaserad IaaS ("infrastructure as a service"), där vi behöver utreda tekniska och juridiska möjligheter, risker och fördelar med att använda externa nationella tjänster i form av:

- Skatteverkets och Försäkringskassans utveckling av en gemensam AI-verkstad
- Försäkringskassans IaaS lösning med containerbaserad infrastruktur
- Diggs satsning inom Ena för en nationell säkert miljö och tjänster som tillgängliggörs från ett fåtal myndigheter under styrning av Digg till hela offentliga sektorn.

Vi kommer arbeta vidare med BALSAM-plattformen utifrån teknisk förmåga för en innovationsmiljö. Där ska man kunna skapa och använda maskininlärningsmodeller, med stöd för vanliga R- och Pythonbibliotek inom området. Plattformen möjliggör såväl träning som tillämpning av modeller. Här kommer vi även utreda användning av internationella tjänster som tas fram inom "One-stop-shop".

SCB avser i övrigt att fortsätta nyttja och bidra inom de etablerade samverkansarenor med andra myndigheter, både nationellt och internationellt, som beskrivits i tidigare avsnitt.

AI-förordningen ställer krav på kompetens för att hantera AI-system, så i takt med att allt fler medarbetare arbetar med stöd av AI kommer vi planera för kompetensinsatser, t.ex. i introduktionen för nyanställda och som fortlöpande kompetensutveckling.

Vi kommer fortsätta arbeta för att förstå vilka nya roller och vilken förmåga som behövs i en organisation som tillämpar en större mängd och variation av AI-lösningar, dvs. en mer AI-mogen verksamhet. AI-förmåga handlar om möjliggörare i form av organisation, kultur, data, ekosystem, expertis och teknik. För att bli en mer AI-driven verksamhet behöver vi satsa på lämplig kompetensutveckling.

Etablering av intern kapacitet för AI-drift och förvaltning

För att långsiktigt kunna hantera en växande och mer avancerad användning av AI behöver SCB succesivt förstärka sin interna kapacitet inom både infrastruktur och operativ förvaltning av AI-lösningar. Dels handlar det om att säkerställa tekniska möjliggörare, dels om att utveckla arbetssätt och processer för hållbar användning och förvaltning av AI-lösningar.

SCB gör bedömningen att det även framåt kommer finnas behov av att kunna ta fram och drifta vissa AI-lösningar i myndighetens eget datacenter, inte minst när det gäller modeller som behöver skapas med statistikproduktionsrelaterat datamaterial. En kombination av intern kapacitet, gemensamma lösningar som utvecklas inom AI-verkstanen samt marknadsutvecklade lösningar bedöms tillsammans kunna utgöra det stöd som SCB behöver för en säker och effektiv användning av AI.

SCB behöver därför förstärka myndighetens förmåga inom operativ hantering, drift och förvaltning av AI-modeller (ML-Ops). Genom ökad användning av stora språkmodeller kan även behov finnas att etablera egen kapacitet för storskalig hantering av språkmodeller (LLM-Ops). SCB ser ett växande behov av att utveckla och samordna kunskap och resurser även inom detta område. Båda dessa områden kräver extern samverkan.

Vi ser också att utvecklingen av tekniska plattformar för AI-assistenter och AI-agenter kommer bli allt viktigare att kunna anpassa och styra hur stora språkmodeller används i olika delar av verksamheten. Plattformar med möjligheten att kombinera både internt och externt driftade lösningar, där det går att göra avvägningar kring sekretess, prestanda och flexibilitet är viktiga förutsättningar för denna utveckling. SCB följer med intresse den riktning som nu utvecklas genom Skatteverkets och Försäkringskassans uppdrag och är i detta sammanhang särskilt intresserade av så kallade LLM-as-a-service, då dessa kan bli viktiga komponenter för en bredare och säkert användning av generativ AI inom myndighetens verksamhet.

SCB:s roll i det nationella och internationella data- och AI-ekosystemet

SCB vill avslutningsvis lyfta fram myndighetens roll för ett välfungerande dataekosystem, eftersom data spelar en avgörande roll för AI-utvecklingen nationellt och internationellt. I AI-kommissionens färdplan, SOU 2025:12, föreslås att SCB ges ett sammanhållande ansvar för en modern datahantering och att SCB ska kunna ge stöd både till offentliga aktörer och enskilda.

SCB delar kommissionens bedömning att stärkt styrning av offentliga aktörers datahantering ökar möjligheten till datadelning och ger förutsättningar för bättre AI-tjänster. Vi föreslår i vårt remissyttrande (SCB, 2025:2) att SCB ges i uppdrag att konkretisera vad som krävs för att SCB ska kunna verka för en modern datahantering i offentlig sektor och kunna ge stöd till såväl offentliga aktörer som enskilda.

En modern datahantering utifrån SCB:s perspektiv handlar om att ha konkreta arbetssätt som bygger på etablerade ramverk och processer för datakvalitet, liksom att utgå ifrån etablerade klassifikationer, standarder och verktyg för metadata. Detta ställer krav på att en offentlig aktör har kompetens att hantera data och att det finns lämplig

it-infrastruktur och organisation som möjliggör säker datahantering. SCB har etablerat en modern datahantering och bör därför ha goda förutsättningar att kunna bidra även inom den nationella dataförvaltningen.

SCB ger redan stöd till andra statistikansvariga myndigheter inom ramen för systemet för den officiella statistiken. I den nyligen reviderade europeiska statistikförordningen (EG) nr 223/2009 beskrivs i artikel 26a⁷ hur en statistikmyndighet kan ge bidrag till nationella ramar för dataförvaltning (data governance) ”i syfte att främja integrering och interoperabilitet för uppgifter, beskrivning av metadata, kvalitetssäkring och fastställande av standarder, uppgiftsdelning och återanvändning av uppgifter samt andra uppdrag och funktioner”. Revideringen har skett mot bakgrund av att allt fler statistikmyndigheter inom EU har fått ett bredare uppdrag vad gäller nationell dataförvaltning. Av artikeln framgår att dataförvaltningsfunktioner ska vara förenliga med statistikuppdraget.

SCB:s stöd kan även ges genom medverkan i den AI-insatsstyrka som föreslås kopplat till AI-verkstan. Det finns konkreta exempel från hur statistikmyndigheten i Irland har arbetat i s.k. ”Heat Squads” för att stärka dataförmågan hos offentliga aktörer som kan användas som förebild. Stödet till enskilda kan ske genom en utökad statistik- och dataservice.

I remissyttrandet föreslår vi även att SCB ges i uppdrag att ta fram indikatorer, Key Performance Indicators, för att regeringen ska kunna följa upp AI-utvecklingen i Sverige jämfört med andra länder. SCB arbetar sedan länge med att ta fram internationellt jämförbara indikatorer och det kommer ske arbete inom EU och globalt med hur påverkan av AI på ekonomi, samhälle, hållbarhet, arbetsmarknad m.m. bör mätas.

⁷ Förändring av EU:s statistikförordning 223/2009: [Förordning - EU - 2024/3018 - EN - EUR-Lex](#)

Referenser

SCB (2024:1): Råd och rutiner vid AI-användning (MS Copilot), internt stödjande dokument.

SCB (2024:2): Råd och rutiner vid AI-användning (effektiv promptning), internt stödjande dokument.

SCB (2025:1): Riktlinjer för AI på SCB, internt styrande dokument.

SCB (2025:2): Remissyttrande på AI-kommissionens färdplan, SOU 2025:12, dnr SCB2025/243.